

بررسی فراوانی انواع توده‌های دیواره قفسه صدری جراحی شده و سرانجام درمان آنها در بیمارستان الزهرا(س) اصفهان در سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۷۸

سید عباس طباطبایی^۱، سید مظفر هاشمی^۱، مجتبی احمدی نژاد^۲، آرام طولابی^۳، سعدی افشارپور^۴

۱-دانشیار، گروه جراحی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۲-استادیار، گروه جراحی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

۳-دانشجوی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

۴-پزشک عمومی

یافته / دوره سیزدهم / شماره ۲ / تابستان ۹۰ / مسلسل ۴۸

چکیده

دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۱۱/۲۱، پذیرش مقاله: ۱۳۹۰/۱/۲۱

* مقدمه: توده‌های دیواره قفسه صدری طیف وسیعی از ضایعات خوش‌خیم و بدخیم هستند. در مطالعات مختلف نتایج متفاوتی پیرامون ضایعات قفسه صدری گزارش شده است ولی هنوز اطلاعات دقیقی از انواع این ضایعات در بیماران در دست نیست. هدف از این مطالعه تعیین فراوانی انواع توده‌های دیواره قفسه صدری در کل و بر اساس متغیرهای اپیدمیولوژیک و چگونگی پاسخ به درمان و همچنین بررسی سرانجام این بیماران است.

* مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۸۸ در مرکز آموزشی درمانی الزهرا(س) اصفهان به انجام رسید. جامعه آماری مورد مطالعه شامل تمامی بیمارانی بود که از ابتدای سال ۱۳۷۸ تا پایان سال ۱۳۸۶ با تشخیص تومور جدار قفسه صدری در این بیمارستان تحت عمل قرار گرفته بودند. روش نمونه‌گیری در این مطالعه به صورت سرشماری بود و طی آن تعداد ۱۱۲ مورد عمل جراحی که طی مدت زمان مذکور انجام گرفته بود مورد بررسی قرار گرفت.

* یافته‌ها: از ۱۱۲ مورد تومور بررسی شده ۴۶ مورد (۴۱/۱٪) خوش‌خیم و ۶۶ مورد (۵۸/۹٪) بدخیم بود. از طرف دیگر ۳۵ مورد از تومورهای مردان و ۳۱ مورد از تومورهای زنان بدخیم بود (۵۶/۵٪ در مقابل ۶۲٪). در عین حال، آزمون مجذور کای نشان داد توزیع فراوانی نوع تومور در دو جنس تفاوت معنی‌داری ندارد (p=۰/۵۵). شایعترین علامت در مبتلایان به تومورهای خوش‌خیم (۲۸/۳٪) درد قفسه سینه و همچنین (۲۸/۳٪) توده برجسته و در مبتلایان به تومورهای بدخیم ۱۹ نفر (۲۸/۸٪) درد قفسه سینه بود. شایعترین نوع بافت شناسی در تومورهای خوش‌خیم ۱۵ مورد (۳۲/۶٪) التهابی و در تومورهای بدخیم ۱۲ مورد (۱۸/۲٪) استئوسارکوم بود.

* بحث و نتیجه‌گیری: طبق نتایج به دست آمده از این مطالعه حدود ۵۹ درصد تومورهای دیواره قفسه صدری بدخیم بوده و در صورت شک به وجود توده در جدار قفسه صدری بایستی اقدامات مقتضی جهت درمان به موقع و خروج توده انجام داد.

* واژه‌های کلیدی: جدار قفسه صدری، تومور بدخیم، تومور خوش‌خیم، نتیجه درمان، اصفهان.

آدرس مکاتبه: خرم آباد، بیمارستان شهدای عشایر، بخش آموزش

پست الکترونیک: dr_ts_ahmadinejad@yahoo.com

مقدمه

تومورهای دیواره قفسه سینه طیف وسیعی از ضایعات خوش خیم و بدخیم هستند که حدود ۵٪ تمام نئوپلاسم های قفسه سینه و حدود ۱٪ تا ۲٪ تمام تومورهای اولیه بدن را تشکیل می دهند (۱).

تومورهای دیواره قفسه سینه در یکی از ۴ دسته تومورهای اولیه، تومورهای مجاور با تهاجم موضعی، ضایعات متاستاتیک و توده های غیر نئوپلاستیک تقسیم بندی می شوند (۲). حدود ۷۵-۵۰٪ تومورهای بدخیم دیواره قفسه سینه متاستاتیک یا تهاجم از تومورهای احشای مجاور، مדיاستن یا بافت نرم می باشد. تومورهای اولیه دیواره قفسه سینه نادر هستند. بروز بدخیمی در تومورهای اولیه قفسه سینه متنوع و بین ۸۰-۵۰٪ گزارش شده است (۳). تومورهای اولیه در ۵۰٪ موارد از بافت نرم هستند.

در تجربیات کلینیک Mayo در ۱۰۰ بیمار نشان داده شد که ۳۲٪ متاستاتیک و ۲۴٪ از تهاجم تومور بوده است (۴). در مطالعه دیگری ۵۱٪ از تومورهای دیواره قفسه سینه مربوط به کانسر پستان و ریه اولیه و ۲۲٪ ضایعه متاستاتیک داشتند (۵). در هر دو مطالعه سارکوما شایعترین تومور متاستاتیک بود (۲). تومورهای جدار قفسه سینه به آرامی رشد می کنند و اغلب در ابتدا بدون علامتند. تقریباً همه تومورهای بدخیم تمایل به ایجاد درد دارند و در مقابل فقط ۲/۳ تومورهای خوش خیم ایجاد درد می کنند (۲).

علامت دیگر آنها وجود توده های قابل لمس است. تب، لکوسیتوز و ائوزینوفیلی در بعضی از تومورها ممکن است ایجاد شود (۶و۵). سن متوسط برای ضایعات خوش خیم ۲۶ سال و برای ضایعات بدخیم ۴۰ سال است و نسبت ابتلا مرد به زن تقریباً ۲/۱ گزارش شده است (۷و۸). در مطالعات مختلف نتایج متفاوتی پیرامون ضایعات قفسه سینه گزارش شده است ولی هنوز اطلاعات دقیقی از انواع این ضایعات در بیماران وجود ندارد. هدف از این مطالعه تعیین فراوانی انواع توده های دیواره قفسه صدری در کل و بر اساس

متغیرهای اپیدمیولوژیک و چگونگی پاسخ به درمان و همچنین بررسی سرانجام این بیماران در بیمارستان الزهرا(س) اصفهان بین سالهای ۸۷ تا ۸۶ است.

مواد و روش ها

این مطالعه توصیفی- تحلیلی در مرکز آموزشی درمانی الزهرا(س) اصفهان به انجام رسید. جامعه آماری مورد مطالعه شامل تمامی بیمارانی است که از ابتدای سال ۱۳۷۸ تا پایان سال ۱۳۸۶ به علت توده های دیواره قفسه سینه در بیمارستان الزهرا(س) اصفهان تحت عمل جراحی قرار گرفته اند.

روش نمونه گیری به صورت سرشماری بود. جهت جمع آوری اطلاعات از چک لیست های حاوی سن، جنس، سابقه کانسر قبلی و نوع کانسر، پاتولوژی، سابقه رادیاسیون به قفسه سینه، سابقه جراحی قبلی قفسه سینه، سابقه تروما به قفسه سینه، بیماری همراه (کانسر همراه) مدت تشخیص تا عمل، علائم هنگام مراجعه، محل زندگی (شهری- روستایی) بیمار، اندازه تومور، نوع ضایعه (خوش خیم- بدخیم)، نوع تومور (اولیه- ثانویه، متاستاز- مهاجم)، زمان پیگیری تا عمل و در صورت مرگ و میر (مرتبط با ضایعه قفسه سینه) وجود زمان مرگ تا عمل از طریق استفاده از اطلاعات موجود در پرونده بیماران صورت گرفت. پس از جمع آوری، اطلاعات توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۷، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون آماری t- مستقل، مجذور کای و آزمون دقیق فیشر استفاده شد.

یافته ها

از ۱۱۲ بیماری که مورد مطالعه قرار گرفتند، ۶۲ (۵۵/۴٪) نفر مرد و ۵۰ نفر (۴۴/۶٪) زن بودند که طبق آزمون t- مستقل تفاوت معنی داری بین میانگین سن مردان و زنان وجود نداشت (p=۰/۱۸). میانگین سن مبتلایان به تومورهای بدخیم به طور معنی داری بالاتر بود (p=۰/۰۵) همچنین میانگین اندازه تومورهای

بودند و ۱۱ نفر (۹/۸٪) سابقه رادیاسیون داشتند که همگی مبتلا به تومور خوش خیم بودند. شایعترین علامت در مبتلایان به تومورهای خوش خیم شامل ۱۳ نفر (۲۸/۳٪) با درد قفسه سینه و ۱۳ نفر (۲۸/۳٪) با توده برجسته بوده و در مبتلایان به تومورهای بدخیم ۱۹ نفر (۲۸/۸٪) با درد قفسه سینه بودند. شایعترین نوع بافت شناسی در تومورهای خوش خیم ۱۵ مورد (۳۲/۶٪) التهابی و در تومورهای بدخیم ۱۲ مورد (۱۸/۲٪) استئوسارکوم بوده است.

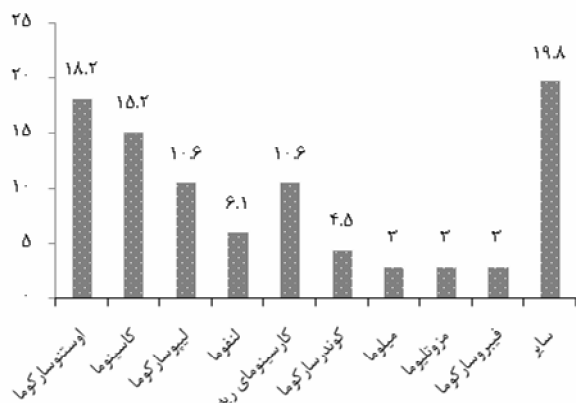
بدخیم به طور معنی داری بزرگتر بود ($P=0/02$). بین نوع تومور در دو جنس تفاوت معنی داری وجود نداشت ($P=0/55$) همچنین بین میانگین مدت زمان بروز علائم تا زمان عمل برای مبتلایان به تومورهای خوش خیم و بدخیم تفاوت معنی داری وجود نداشت ($P=0/79$).

بین سابقه تروما با نوع تومور ارتباط معناداری وجود نداشت ($P=0/27$). تا یک ماه بعد از عمل ۳ نفر (۲/۷٪) و تا ۶ ماه، ۱۱ نفر (۹/۸٪) از بیماران مذکور فوت کردند و در کل دوره ۱۰ ساله این پژوهش ۲۶ نفر (۲۳/۲٪) از بیماران فوت کردند. ۱۱ بیمار (۹/۸٪) دارای سابقه جراحی قبلی بوده که همگی مبتلا به تومور بدخیم از نوع ثانویه

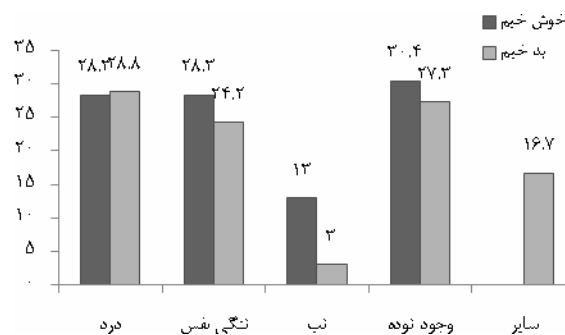
جدول شماره ۱-مقایسه متغیرهای دموگرافیک بیماران بر حسب نوع تومور

نام متغیر	خوش خیم	بدخیم	نوع تومور کل	P-مقدار
سن (سال) †	۳۲/۹ ± ۱۹/۶	۴۴/۷ ± ۲۲/۴	۳۹/۸ ± ۲۲	۰/۰۰۵
جنس *	مرد	۳۵ (۵۶/۵٪)	۶۲ (۱۰۰٪)	۰/۵۵
	زن	۱۹ (۳۸٪)	۵۰ (۱۰۰٪)	
محل سکونت *	شهر	۳۲ (۳۹٪)	۸۲ (۱۰۰٪)	۰/۵۲
	روستا	۱۴ (۴۶/۷٪)	۳۰ (۱۰۰٪)	
اندازه ی تومور (سانتی متر) †	۲۸/۸ ± ۲۰/۵	۴۶/۶ ± ۱۸/۳	۳۷/۶ ± ۱۹/۶	۰/۰۲
زمان شروع علائم تا انجام عمل جراحی (ماه) †	۴/۵ ± ۱	۴ ± ۲/۸	۴/۲ ± ۲/۷	۰/۷۹
سابقه تروما Δ	بله	۰ (۰٪)	۳ (۱۰۰٪)	۰/۲۷
	خیر	۴۶ (۴۲/۲٪)	۶۳ (۵۷/۸٪)	۱۰۹ (۱۰۰٪)
مرگ و میر (نفر) *	مرد	۴ (۱۰٪)	۳۶ (۹۰٪)	< ۰/۰۰۱
	زن	۴۲ (۵۸/۳٪)	۳۰ (۴۱/۷٪)	۷۲ (۱۰۰٪)

* آزمون مجذور کای † آزمون t - مستقل Δ آزمون دقیق فیشر

نمودار شماره ۲- درصد فراوانی انواع تومورهای بدخیم بر اساس بافت شناسی

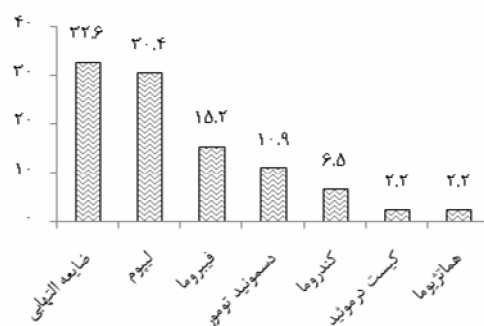
نمودار شماره ۱- درصد فراوانی علائم بر اساس نوع تومور

تشخیص داده می شود و اگر ضایعه بزرگتر از ۵ سانتی متر باشد ابتدا بیوپسی انسینژال انجام شده، پس از تشخیص قطعی درمان اصلی شروع می شود (۱۲ و ۱۳). برای تومورهای اولیه و همچنین کانسره های ریه با تهاجم به جدار قفسه سینه، رزکسیون رادیکال ممکن است باعث درمان دائم بیماری و انتظار بقا طولانی مدت شود و برای تومورهای ثانویه جدار قفسه سینه، جراحی یک نقش تسکینی دارد و می تواند بعد از شکست درمان های محافظه کارانه استفاده شود. منع مطلق جراحی تومورهای جدار قفسه سینه زمانی است که پلورزی با سلول های بدخیم مثبت وجود داشته باشد (۱۰).

در ارتباط با کموتراپی قبل از عمل سارکومای دیواره قفسه سینه بعضی از منابع معتقدند که استئوسارکوم، رابدومیوسارکوم، یووینگ سارکوم و PENT به کموتراپی حساس بوده و بایستی قبل از عمل، کموتراپی نئوادجوانت دریافت نمایند ولی در دیگر تومورها مثل فیروسارکوم، لیوسارکوم، دسموئید تومور، سارکوم سینوویال و هیستوسیتوم بدخیم فیروز، نیاز به کموتراپی قبل از عمل ندارند (۱۴). نقش شیمی درمانی کمکی در درمان سارکوم های اولیه جدار قفسه سینه، هنوز نامشخص است.

در این مطالعه مهمترین علائم تومورهای قفسه سینه درد و وجود توده برجسته در قفسه سینه بوده است. همچنین مواجهه با عوامل مختلفی که احتمال می رود در بروز ضایعات دیواره قفسه سینه دخالت داشته باشند مانند تروما، سابقه جراحی قبلی بر روی قفسه سینه و سابقه انجام رادیاسیون مورد بررسی قرار گرفت که هیچکدام از این فاکتورها نقش معنی داری در بروز بیماری نداشتند. میانگین سن بیماران مبتلا به تومورهای خوش خیم $32/9 \pm 19/6$ سال و میانگین سن بیماران مبتلا به تومورهای بدخیم $44/7 \pm 22/4$ سال بود که این میانگین با میانگین سن بیماران که در سایر مطالعات مورد بررسی قرار گرفته اند تقریباً همخوانی دارد.

همچنین در این مطالعه $55/4\%$ از بیماران مورد مطالعه مرد و $44/6\%$ زن بودند و این در حالی است که در مطالعات دیگر، نسبت

نمودار شماره ۳- درصد فراوانی انواع تومورهای خوش خیم بر اساس بافت شناسی

بحث و نتیجه گیری

تومورهای دیواره قفسه سینه حدود 5% تمام نئوپلاسم های قفسه سینه و حدود 1% تا 2% تمام تومورهای اولیه بدن را تشکیل می دهند (۱). تومورهای استخوانی قفسه سینه 7% تا 8% تمام تومورهای استخوانی را تشکیل می دهند و حدود 10% تومورهای بافت نرم از دیواره ی قفسه سینه منشاء می گیرند (۹ و ۱۰). شایعترین تومورهای اولیه بدخیم شامل فیروز هیستوسایتوما (MFH)، کندروسارکوم و رابدومیوسارکوم است و شایعترین تومورهای خوش خیم شامل تومورهای غضروفی (کندروم) دسموئید و دیسپلازی فیروز استئوکلاستوم می باشند. در مطالعه ای که Attia و همکاران بر روی ۳۵ بیمار انجام دادند شایعترین ضایعه اولیه جدار قفسه سینه کندروما و نادرترین آنها رابدومیوسارکوم بود (۱۱).

روند های التهابی مانند استئومیلیت هم گاهی با تومورها اشتباه می شوند، چون بیماری التهابی با خوردگی دردناک دنده تظاهر می کند. به طور کلی تظاهرات بالینی تومورهای قفسه سینه از یک بیمار بدون علامت با تغییرات رادیولوژیکی، توده بدون درد یا توأم با درد موضعی یا درد منتشر، متغیر است. یافته های بالینی یا آزمایشگاهی خاصی (غیر از بیوپسی و بررسی آسیب شناسی) که نشان دهد توده جدار قفسه سینه بدخیم است یا خوش خیم، وجود ندارد. تومورهای کوچک اولیه (۵-۳ سانتی متر) با بیوپسی اکسینژال

درد نیستند و از طرف دیگر پزشکان تنها در برنامه های غربالگری اقدام به معاینه بیماران نموده و در غیر این صورت به دلیل عدم شکایت بیمار، توجهی به این موضوع نداشته و این در حالیست که طبق نتایج به دست آمده از این مطالعه حدود ۵۹٪ تومورهای دیواره قفسه سینه بدخیم بوده و در صورت شک به وجود توده در جدار قفسه سینه بایستی اقدامات مقتضی جهت درمان به موقع و خروج توده انجام شود، وجود هر گونه توده در دیواره قفسه سینه بایستی بدخیم تلقی شود مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

ابتلا مرد به زن تقریباً ۲/۱ گزارش شده است و این بیانگر شیوع بالاتر تومورهای دیواره قفسه سینه در بانوان نسبت به مطالعات دیگر است (۷۶). میانگین مدت زمان بروز علائم تا زمان عمل در کل بیماران مطالعه شده $2/7 \pm 4/2$ ماه بود. این فاصله زمانی برای بیماران مبتلا به تومورهای خوش خیم $1 \pm 4/5$ ماه و برای تومورهای بد خیم $2/8 \pm 4$ ماه بود. عوامل متعددی در تاخیر عمل جراحی در بیماران مبتلا به تومور به ویژه تومورهای بدخیم وجود دارد از جمله اینکه تومورهای بدخیم معمولاً در مراحل اولیه دارای علائمی چون

References

1. Perry R R, Venzon D; Roth J A; Pass H I. Survey after surgical resection for high-grade. Chest wall sarcoma. *Ann Thorac Surg* 2004; 49: 363.
2. Park B J, Rusch V W. Chest wall tumors. In Shields T W. *General Thoracic surgery*. 7th ed. Philadelphia: Lippincott, William & Wilkins 2007; pp:710-721.
3. King R M, Pairolero P C and Trastek V F. Primary chest wall tumors : factors affecting survival. *Ann Thorac Surg* 1986; 41: 597-601.
4. Incabone M Pastorino U. Surgical treatment of chest wall tumors, world of surgery 2008; 125(2): 218-230.
5. Pairolero PC, Arnold PG. Chest wall tumors: experience with 100 consecutive patients. *J Thorac Cardiovasc Surg* 1985;90:367.
6. Gracver GM, Jones DR, Pairolero PC. Primary Neoplasms. In: Pearson FG. *Thoracic surgery*, 2nd ed; 2002. 1417-1429.
7. Pass HI. Primary and metastatic chest wall tumors. *Thorac oncology*. Philadelphia: W.B. Sanders; 2009.
8. Gordon MS, Hajdu SI, Bains MS, Burt ME. Soft tissue sarcomas of the chest wall. *J Thorac Cardiovasc Surg* 2001; 101: 843.
9. Sabanathan S, Salama F D, Morgan W E. Soft Tissue sarcomas of the chest wall tumors. *Ann Thorac Surg* 2005; 39:4.
10. Gordon MS, Hajdu SE, Bains MS, Burt ME. Soft tissue sarcomas of the chest wall. *J Thorac Cardiovasc Surg* 1991; 101:843.
11. Attia N, Elmenshawy A, Saleh Y, Shehata S. Chest wall tumor resection and reconstructive modalities. *J Plast Reconstr Surg* 2004; 28:63-69.
12. Erasmus J J, McAdams HP, Pats E F, Goodman P C, Coleman R E. Thoracic FDG- PET: State of the art. *Radiographics* 2008; 18:5.
13. Ryan M B, McMurtery M J, Roth J A. Current management of chest wall tumors. *Surge. Clin North Am* 2001; 69: 1061.
14. Charles Brunicardi Dana F, Anderson Timothy K, Billiar David R, Dunn John L, Hunter Jeffrey G, Matthews B and et al. *Schwartz's Principles of surgery*, ninth edition, New york, Mc Graw Hill, 2010; PP:562-568.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.